

VILÀ SANTASUSANA, M. eta CASTELLÀ, J.M. (2014)

10 Ideas clave. Enseñar la competencia oral en clase. Aprender a hablar en público. Barcelona: Graó.

Graó argitaletxeak *Ideas clave* izeneko bildumako 22. zenbakia dugu honako liburu hau. Bilduma horren egiteko nagusia eskolarekin edota hezkuntzarekin lotutako gai garrantzizko bat jorratzea da era argi eta ulerterraz batean; literatura pedagogiko dibulgatzailea dugu, bestela esateko.

Liburua sinatzen duten bi egileak aski ezagunak dira Katalunian eta Estatuan, katalanez eta gaztelaniaz, komunikazio gaitasunaren inguruan eta, partikularki, ahozko diskurtsoaren ikaskuntza-irakaskuntzaren inguruan egindako ekarpenak direla eta. Alde horretatik, eskarmentutik idatzitako proposamena dela baieztatzeko moduan gaude.

Bilduman planteatu ohi den bezala, liburuaren egitura ideia gakoaren arabera antolatzen da; kasuon, hamar gako direnez gero, hamar kapitulu nagusi aurkituko ditu irakurleak, hasierako aurkezpenaz eta ondoko glosategiaz nahiz bibliografiaz gainera. Hartara, hasieran aurkeztutako ideiak garatzen dira banan-banan liburuko atal bakoitzean, eta, aldi berean, ahozko diskurtsoa ikasteko eta irakasteko gako horiek hiru bloketan antolatzen dira: «Ahozkotasunaren irakaskuntza sistematiko eta planifikatu baten alde», «Ahozko gaitasuna: hitz egitea hitzak ahoskatzea baino askoz gehiago da» eta «Nola irakatsi ahozko gaitasuna: gelarako jarduera eta orientabide didaktikoak».

Lehen blokeari dagokionez, bi kapitulu —bi ideia gako— daude, hurrenez hurren: «Berba egiten jakitea gutxi irakatsitako funtsezko gaitasuna da» eta «Ahozko diskurtsoak antolatzen du gelako bizimodua eta gogoeta zein ikaskuntza espezifikoa eskatzen ditu». Egileek hasieratik bertatik salatzen dutenez, azken urteotan hainbat urrats eman badira ere, ahozko hizkuntza

formalaren trataera minoritarioa eta eskasa da oraindik. Haien hitzetan, tradizio faltaren ondorio (kausa?) nagusietako bat da bereziki Haur eta Lehen Hezkuntzako irakasleek jendaurrean komunikatzeko duten prestakuntza gabezia: oinarriko hezkuntzako hainbat profesionalak zailtasun nabarmenak dituzte lankideen edota gurasoen aurrean mintzatzeko. Hori dela eta, garrantzi betekoa deritzote ahozko gaitasunak berariaz lantzeari irakaslegaien prestakuntza unibertsitarioan eta irakasleen etengabeko prestakuntzan.

Bigarren blokeaz den bezainbatean, honako lau kapitulu hauek ditugu irakurgai: «Hitz egin aurretik ongi pensatu beharra dago zer komunikatu nahi den», «Komunikatzeak audientzia dotoreziaz eta begirunez pertsudiatzea inplikatzeko du», «Nortasuna eta ez hitzezko hizkuntza ahozko mezua osagai dira» eta «Ahotsak eta intonazioak zuzenki komunikatzen dute emozioa». Orriotan, besteak beste, informazio teknologia berrien erabilera orokorrak ekarritako arrisku batez ohartzen dute bi egileek: plagiaren fenomenoaz. Hori dela eta, egiletzaren kontzeptuan hezi beharra zein besteen eta norberaren ideiak bereizten ikasi (eta, beraz, irakatsi) beharra azpimarraturik ageri dira. Bestalde, esaten denari arreta emateaz landara, esateko moduen gaineko hainbat aholku eta estrategia topa daitezke: adeitasun arauen aplikazioa bereziki inplikazio emozional handiagoko tesuinguruetan, begiradaren, keinuen nahiz euskarri elektronikoen laguntza jendaurreko komunikazioan edota ahotsaren eta zaila bezain beharrezko gertatzen den isiltasunaren kudeaketa hizkuntza bidezko interakzioan.

Hirugarren blokean, berriz, azken lau kapituluak aurkituko ditu irakurleak: «Ahozko gaitasuna irakats, ikas eta ebalua daiteke estrategia didaktiko egokiek», «Ezagutzak azaltzeak haiek ulertzea esan nahi du», «Giza komunikazioa funtsean argudiozkoa da» eta «Mintzatzeko jakiteak hainbat genero diskurtsibo ondo ezagutzea esan nahi du». Hiru bloketan hauxe da praktikoena, aurreko biak teoria hutsa ez diren arren: gelara eramateko moduko hainbat eta hainbat estrategia, aholku eta teknika eskaintzen dira ahozko dikurtsoa hobeki ikasteko eta irakasteko, bereziki azalpenezko eta argudiozko generoei dagozkienak. Halaber, zenbait sekuentzia didaktiko proposatzen dituzte Haur Hezkuntzan, Lehen Hezkuntzan zein Bigarren Hezkuntzan gauzatzeko; nahiz eta, gure iritziko, sekuentzia batzuk Haur Hezkuntzan baliatzea zail samar suerta badaiteke ere.

Laburbilduz, hezkuntza sisteman ahozko gaitasunak lantzeko liburu oso baliagarria delakoan gaude. Egia da, egileen aurreko lanak ezagututa, ez dela beharbada aparteko ekarpenik eskaintzen oraingoan. Dena den, estimatzekoa iruditzen zaigu gaiari monografiko txukun bat eskaintzea, oraindik ere, Haur Hezkuntzan hasi eta unibertsitatean buka, hainbat praktika *profesional* urrun samar baitaude hizkuntzaren didaktikak gomendatzen dituen eruedetatik.

Edu Zelaieta Anta